
Okul Öncesi 4-6 Yaş Grubu Çocukların Bağlanma Stilleri İle Sosyal Beceri Düzeyi Ve Oyun Davranışı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi¹

Üstün Zekâlılar Eğitimi ve Yaratıcılık Dergisi, Ağustos, 6(2), 75-85. <http://jgedc.org>
Genç Bilge Yayıncılık Ltd. Şti. ©
<http://gençbilgeyayincilik.com>

Fatma Duygu ÖZTÜRK² ve Hasan Said TORTOP³

Makale Alış: 24 Haziran 2019

Makale Kabul: 19 Ağustos 2019

Öz

Bu çalışmanın amacı okul öncesi 4-6 yaş grubu çocukların bağlanma stilleri ile sosyal beceri düzeyi ve oyun davranışı arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu bağlamda Manisa ilindeki okul öncesi eğitim kurumunun 2018-2019 eğitim öğretim yılının ikinci dönemine devam eden 100 öğrenci ile ilişkisel araştırma yapılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda bağlanma stillerinin sosyal beceri düzeyi ve oyun davranışı üzerinde anlamlı ve pozitif bir etkisi olduğu görülmüştür. Sosyal beceri düzeyi ve oyun davranışı arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiş olup, sosyal beceri düzeyleri gelişen çocuklarının oyun davranışlarının arttığı benzer şekilde oyun davranışı gelişen çocukların da sosyal beceri düzeylerinin arttığı söylenebilir. Ayrıca okul öncesi eğitim gören çocukların sosyal beceri düzeylerinin cinsiyetlerine, annelerinin mesleklerine ve bağlanma stillerine göre değiştiği; oyun davranışlarının ise çocukların bağlanma stillerine göre değiştiği görülmüştür. Bağlanma stillerinin ise çocukların annelerinin eğitim durumu annelerin mesleklerine göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Demografik değişkenler açısından baktığımızda; okul öncesinde eğitim gören erkek çocukların sosyal beceri düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Annelerinin mesleklerine göre sosyal beceri düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Bu sonuca göre annesi işçi olarak çalışan çocukların sosyal beceri düzeyi ortalamaları anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur. Son olarak sosyal becerilerin sadece bağlanma stilleri ile açıklanamayacağını aynı zamanda demografik değişkenlerin ve kültürel özelliklerin sosyal beceriye katkı sağladığını; okul öncesi eğitime katılımın ve eğitim alma süresinin artmasıyla sosyal beceri düzeyinin de arttığını; çocuğun aile dışındaki deneyimlerinin de sosyal gelişimini etkilediğini söyleyebiliriz.

Anahtar Kelimeler

okul öncesi, bağlanma stilleri, sosyal beceri düzeyi, oyun davranışı

¹Bu çalışma birinci yazarın yüksek lisans tezinin bir kısmıdır.

² Yüksek lisans öğrencisi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. E-mail: duygusengoz@gmail.com

³ Doç. Dr., Müdür, Genç Bilge Danışmanlık, İstanbul, Türkiye. E-mail: gençbilgedanismanlik@gmail.com

**Investigation of the Relationship
Between Attachment Styles and
Social Skill Level and Play Behavior of
Preschool 4-6 Years Old Children**

Journal of Gifted Education
and Creativity, August, 6(2),
75-85. <http://jgedc.org>

© Genç Bilge Publishing Ltd. Co.
<http://gencbilgeyayincilik.com>

Fatma Duygu ÖZTÜRK⁴ and Hasan Said TORTOP⁵

Received: 24 June 2019

Accepted: 15 August 2019

Abstract

Aim of this study is to investigate the linkage of attachment styles and social skill level and game behavior. In this context, a relational study with 100 students that were attending a pre-school educational establishment in Manisa province has been conducted. Results of the study has shown that attachment styles have a significant positive influence on social skill level and game behavior. A statistically significant relationship was found between social skill level and play behavior, and it can be said that social skill levels of children who developed social skill levels increased as well. Moreover, it has been found that social skill levels of pre-schoolers change by their genders, profession of their mothers and attachment styles, while game behavior changes by their attachment styles. It was found that attachment styles differed according to the education level of the mothers according to their occupations. When we look at demographic variables; It was concluded that the social skill levels of pre-school boys were higher. There was a statistically significant difference between the social skill levels of the mothers according to their occupations. According to this result, the average social skill level of children whose mothers work as workers was found to be significantly higher. Finally, social skills can not only be explained by attachment styles, but also demographic variables and cultural characteristics contribute to social skills; that the level of social skills has increased with the increase in participation and pre-school education; we can say that the child's experiences outside the family also affect his / her social development.

Key Words:

pre-school, attachment styles, social skill level, game behavior

⁴Graduate student Aydın University, Faculty of Social Sciences Institute, Psychology Department, Istanbul/Turkey.
E-mail: duygusengoz@gmail.com

⁵Assoc.Prof., Director, Genç Bilge Consultancy, Istanbul, Turkey. E-mail: gencbilgedanismanlik@gmail.com

GİRİŞ

Sosyal duygusal ilişkilerin formal bir çatıda kurulduğu ilk yer olan okul öncesi eğitim çocuğun hayatında önemli bir yer teşkil etmektedir. Çocuk, ailesi olmadan ve ondan bağımsız olarak kendini ortaya koyduğu bu ortamda pek çok sosyal beceriyi de kullanabilme fırsatı yakalamış olmaktadır. 0-6 yaş döneminin karakter gelişimi üzerindeki etkisini de göz önünde bulundurduğumuzda okul öncesi eğitimin önemini de bir kez daha kavramış oluruz (Çalışandemir, 2014, s. 2-4).

Sosyal açıdan gelişen çocuk kendini ifade etme, insanlarla iletişim kurma, öğrenme, soru sorma, başkalarından yardım isteme, sağlıklı ilişkiler geliştirme, kendini kontrol etme ve yaşam boyunca diğer insanlarla iletişim içinde olma olarak sıralayabileceğimiz sosyal becerileri bu dönemden itibaren kazanma eğilimindedir.

Bu çalışmada; bağlanma stilleri, okul öncesi eğitim, sosyal beceri ve oyun davranışının önemi ve birbiri ile ilintisinden yola çıkılarak; bebeğin doğumu ile başlayan bağlanma sürecinin, okula adım attığı ilk yıllarda nasıl bir sosyal beceri düzeyine sahip olduğunun, bağlanmanın sosyal becerilerini kullanabilme düzeyine ne kadar etki ettiği ve oyun oynama davranışını nasıl şekillendirdiğinin incelenmesi hedeflenmektedir. Literatür tarandığında bağlanma kuramının daha çok ergenlik ve yetişkinlik dönemi ile ilişkisinin incelendiği ancak okul öncesi sosyalleşme ve iletişim kurma biçimlerine olan etkisine çok fazla değinilmediği görülmüştür. Okul öncesi dönemin bireyin geleceğini şekillendirebilmek adına büyük önem arz etmesi, sosyal beceri eğitimlerinin günümüzde çok yaygın ve işlevsel hale gelmesi gibi faktörler de bu çalışmanın seçilmesinde etkili olmuştur.

İnsan bireysel olduğu kadar toplumsal bir varlıktır. Toplumsal hayatın getirmiş olduğu belli bir aileye, gruba, meslek koluna ait olma halini sürdüren yetişkin bir birey sosyalleşme çabası içerisindedir. Ancak yapılan araştırmalar da gösteriyor ki bireyin yetişkin iken göstermesi gereken sosyal beceriler insanın doğumu ile başlayan ve çocuklukta kazanılmaya başlanan bir dizi özelliktir. Hal böyle iken okul öncesi eğitim yaşındaki çocukların kazanacağı sosyal beceriler onların yetişkinlik hayatına ve dolayısıyla toplumun daha sağlıklı ve mutlu bireylerden oluşmasına katkı yapacaktır.

Bu çalışmada sosyal beceri düzeyi ve oyun davranışı bireyin bağlanma stili ile ilişkilendirilerek incelenecektir. Güvenli bağlanma stiline sahip çocukların mı daha başarılı sosyal beceri düzeyine sahip olduğu yoksa sosyal becerinin bağlanma stilinden bağımsız bir nitelik mi teşkil ettiğinin araştırılmasının literatür açısından önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Henüz ülkemiz eğitim sisteminde uygulanmakta olan müfredatta sosyal beceri kazandırma eğitimi yer almamaktadır. Ancak sosyal beceri eğitim programının bireysel ve toplumsal düzeyde çok büyük katkılarının olacağı düşünülmektedir. Yapacağımız bu çalışma ile bağlanma stillerinin, oyun oynama davranışının ve sosyal beceri gelişiminin önemine vurgu yapılacaktır. Dolayısıyla bu çalışmanın olası bir müfredat değişikliği, verilecek bir aile bilinçlendirme eğitimi, okul öncesi öğretmenlerine yönelik verilebilecek eğitimlerde kullanılmak üzere literatüre geçmesi maksimum faydayı beraberinde getirecektir.

Bağlanma stillerinin sosyal beceri ve oyun davranışı ile ilişkisi bağlamında bakıldığında da 4-6 yaş grubu çocukların gelişimsel süreçlerine bir bakış açısı kazandırmasının önem arz edeceği düşünülmektedir.

Yetişkin bir bireyin sosyal beceri kazanmasının geçirmiş olduğu çocukluk yaşantıları ile ilintili olduğu çocukluk yaşantılarının ise arka planında aile ile kurulan ilişki ve okul öncesi eğitimin niteliği olduğu düşünülmektedir. Dolayısıyla okul öncesi eğitim çağındaki çocukların sosyal beceri kazanmaları ve geliştirmeleri, oyun oynama davranışının niteliği araştırılmalıdır.

Bu çalışmanın amacı Okul öncesi eğitime devam eden 4-6 yaş grubundaki çocukların sosyal beceri düzeyleri ve oyun davranışının bağlanma stilleri ile ilintili olup olmadığının araştırılmasıdır.

Okul Öncesi Eğitim: Okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim ve yüksek ortaöğretim ile birlikte örgün eğitim sistemini oluşturan basamakların ilkidir. Çocukların ilk olarak 3-6 yaşları arasında adım attıkları bu basamak, ilköğretim sürecine geçene kadarki tecrübelerden oluşur ve ilköğretime hazırlanmaya yöneliktir. Bu dönem de kişilik de gelişir (Oktay, 2007). Bu dönemde çocuklar, bilişsel ve gelişimsel seviyeleri ile eşdeğer olarak yönlendirici eğitim alırlar (Oğuzkan & Oral, 2003). Okul öncesi eğitim, çağdaş toplumda ihtiyaç duyulan özgür, kendi duygu ve düşüncelerini rahatça dile getirebilen, araştırmacı, girişken, kendi başına kararlar alabilen, karşılaştığı sorunları tek başına çözebilen, kendi haklarını bilen ve başkalarının haklarına saygı duyan bireyleri yetiştirme amacındadır (Oktay & Unutkan, 2003). Bu sebeple, çocukların okulda aldığı bu eğitim, aile tarafından evde devam ettirilmelidir. Çünkü okul öncesi eğitim dönemi, çocukların karakterinin şekillenmeye başladığı dönemlerdir ve bu aşamada çocuğun okulda ve evde gördüğü örnekler oldukça önemlidir.

Bağlanma Kuramı: 1950'li yıllarda bağlanma kuramı, John Bowlby tarafından ortaya konmuştur (Ainsworth & Bowlby, 1991). Doğumla birlikte hayata gelen bebeklerin aşırı korumasız durumda olmasından dolayı ancak bir yetişkinin koruma ve bakım sağlamasıyla hayatta kalabilmeleri; bağlanma kuramının esas varsayımdır (Hazan & Shaver, 1994).

Bowlby (1969) Bebeğin doğmasından sonra, anne ya da anne figürüne on iki ay içinde oldukça kuvvetli bir şekilde bağlandığını vurgulamıştır. Kişilerde bağlanma, bebekle anne ya da bakımı sağlayan yetişkin arasındaki yakınlığı koruma altında tutmak amacıyla oluşan ilişkidir. Bu ilişkinin sahip olduğu nitelik, bebeğin gelecek hayatındaki fikir, duygu ve davranışları üzerinde etki göstermektedir (Ainsworth 1989; Bowlby, 1969). Hazan ve Shaver'a (1994) göre bebek, doğumunun ardından savunmasız ve korumasız durumda olduğu için dış dünyaya aşırı bağımlı haldedir ve bir yetişkinin koruması ve ilgisine sahip olmaksızın yaşayamaz. Bebekler bu nedenle anne ya da bakım veren bireye gereksinimleri olduğu için bağlanma davranışında bulunurlar. Hatta bebek ile bakım veren birey arasında ortaya çıkan bağlanma, bebeğin dış dünyada bulunan tehlikelere karşı korunmasını, dış dünyayı anlamasını, yaşamını sürdürebilmek için ihtiyacı olan aktiviteleri bakım veren bireyden öğrenmesini sağlar (Bowlby, 1969; 1973).

Sosyal Beceri: İnsanlar hem sosyal hem de biyo-kültürelirdirler. Bu tanıma göre insan; kültürel olarak çevresinden etkilenen ve iletişim kuran, günlük hayatında başka kişilerle dayanışma ve iletişim halinde bulunan bir varlıktır. İletişim ve etkileşimin sağlanması için genel bir bilgi ve iletişim yeteneği gereklidir (Pangrazzi, 2007).

Yüksel (1999) sosyal beceri kavramını, insanlar arası iletişimin ve ilişkilerdeki sosyalliğin anlaşılabilir olarak analiz edilmesi şeklinde tanımlamaktadır. Ayrıca bu olgunun duruma uyum sağlayan tepki vermeyi de kapsadığını söylemektedir. Etkileşimi oluşturan önemli davranışlar; kişilerin pozitif veya negatif tepki vermesine sebep olacak olan sosyal yeteneklerdir (Şahin 2004).

Hersen ve Eisler (1976)'e göre sosyal beceri, bireylerin kendi çevresi içinde diğer kişilerle güzel etkileşimde olabilmeye yeteneğidir. Sosyal beceriler; toplum içinde yaşayabilmek ve kaliteli bir hayat sürebilmek için gereken bilişsel, sözel ya da sözel olmayan tüm davranışlardır (Ekici, 2015). Sosyal beceriler; bireylerarası ilişkilerde, bireylerin duygu, düşünce ve davranışlarının anlaşılması ve buna göre davranışta bulunması olarak tanımlanmaktadır (Yüksel, 2004). Sosyal beceri kavramı bireylerarası iletişimi sağlar ve toplum hayatı için çok önemlidir. Kavram ilk olarak 1900'lü yıllarda ortaya çıkmıştır. İlk rastlandığı yer William James tarafından yazılan "Psikolojinin Prensipleri" adlı eserdir. Bu eser, sosyal ilişkiler konusunda yapılan incelemelere ışık tutmaktadır. Kitapta kişinin sosyal ilişkilerde birden fazla sosyal benliğinin olduğu söylenmektedir. Bu benliklerin ise sosyal ilişkileri etkileyen kalıplar olduğu öne sürülmüştür (Uzamaz, 2000).

Riggio (2007), sosyal becerilerin çeşitli kuramlarda incelenmesi dahi kuramsal bakış açısında bir tutarlılık olduğunu belirtmektedir. Sosyal beceri araştırmacılarının çoğu, temel bilgi gönderme ve alma becerilerinde sosyal becerinin çok önemli olduğunu düşünmektedir.

Yapılan son araştırmalarda; sosyal becerilerin temelini oluşturan iletişim becerileri ve bireylerarası iletişim becerilerine yoğunlaşmıştır. Uzmanlar sözel olmayan iletişim yeteneklerini de ölçmek istemişler ve sözsüz iletilerin, sözsüz sosyal yetenekler konusunda önem taşıdığını söylemişlerdir. Sosyal beceri eğitiminin bu kadar önem kazanması, hızlı bir şekilde değişen toplum ve annelerin iş hayatında yer alması ile olmuştur. Toplumsal değişim ile beraber kişiler, daha fazla beceri ve bilgiye gereksinim duymaktadırlar. Bu bilgi ve becerilerin büyük kısmı, insanların beraber yaşayabilmesi ile alakalıdır. Yapılan gelişim psikolojisi araştırmalarında; özellikle ilköğretim çağındaki çocukların, diğer insanları tanıma ve onlarla iyi ilişki kurması konusunda sosyal becerilere gereksinim duyduğu belirtilmektedir. Sosyal beceri eğitimi hem okulöncesi dönemde hem de ilköğretimde çocuklara verilmelidir (Bacanlı, 2008).

Oyun Davranışı: Çocuklar oyun oynarken oynanan oyunun türüne göre değişen davranışlar gösterirler. Bu davranışların analizi yapılırken bunların hem çevresel hem de kişisel etkenler ile şekillendikleri unutulmamalıdır. Bu etkenler oyunu, oyun türünden farklı bir hale sokabilecektir. Okul öncesi dönemdeki çocuklar için oyun sosyalleşmenin ilk adımlarından bir tanesidir. Oyundaki iletişim çocuğun zihinsel gelişimi gerçekleştikçe gittikçe daha kompleks hal alan bir seyir izlemektedir. Çocukların oynadıkları oyun iki yapıdan müteşekkildir. Bunların birincisi oyun yapısı olmaktadır. Diğeri ise oyunun içeriğidir. Piaget ve Smilansky'nin araştırmalarında oyun türleri incelenmiş ve oyun yapısı şekillendirilmiştir. Buna göre oyun türleri fonksiyonel, yapısal, dramatik ve kurallı oyun şeklindedir. Buradan hareketle oyun türleri sosyal olan ve olmayan şeklinde de ayrılmıştır. Serbest oyun vakitlerinde çocuk tek başına oynayabilir veya diğer çocuklarla birlikte de oynayabilir. Diğer çocuklar

katıldığında bu sosyal oyundur. Çocuklar buna ek olarak oyunlarda izleyici konumunda yer alarak oyuna katılım göstermeyebilirler. Oyun arkadaşlarla oynanır ancak oyunda iletişim veya ortak amaç yer almamışsa paralel oyun ortaya çıkmaktadır. Paralel oyun da önemli bir kavram olarak görülmektedir. Eğer bir çocuk oyun oynamak istemiyorsa bu çocukta sosyal beceri eksikliği, iletişimi başlatamama gibi sorunlar mevcut olması olasıdır (Shaffer, 2008).

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırma ilişkisel tarama modeli ile yapılmıştır. İlişkisel tarama modeli, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir (Karasar, 1995, s. 81). İlişkileri ve bağlantıları inceleyen araştırma, çoğunlukla ilişkisel (associational) araştırma olarak adlandırılır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2008).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini; Manisa ilindeki okul öncesi eğitim kurumunun 2018-2019 eğitim öğretim yılının ikinci dönemine devam eden öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini; Milli Eğitim Bakanlığına bağlı özel/devlet anaokulların örgün olarak devam eden öğrencilerinden rastlantısal örnekleme yoluyla seçilen 100 öğrencidir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada okul öncesi örgün eğitim alan rastgele örneklem yoluyla seçilmiş 100 öğrenci yer almıştır. Öğrenciyle ilgili bilgilerin yer aldığı “Genel Bilgi Formu” ve “Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği” çocukların anneleri tarafından doldurulurken “36-71 Aylık Çocuklar İçin Oyun Davranışı Ölçeği” ise çocukların öğretmenleri tarafından doldurulmuştur. Bağlanma Öykü Tamamlama Testi ise araştırmacı tarafından bireysel olarak çocuklarla çalışılmıştır.

Araştırma Verilerinin Analizi

Araştırma verilerinin analizinde IBM SPSS 23 programı kullanılmıştır. Okul öncesinde eğitim gören çocukların yaş, cinsiyet, kardeş sayısı, doğuş sırası, anne-baba yaşı, anne-baba öğrenim durumu, anne-baba mesleği, aile yapısı gibi özellikleri frekans analizi ile incelenmiştir. Ardından araştırma amacını test etmek için kullanılan sosyal beceri düzeyi ve oyun davranışı ölçeklerinin güvenilirlik ve geçerlilik analizleri yapılmış ve betimsel istatistikleri ile incelenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre ölçeklerin güvenilir ve geçerli olduğu görülmüştür. Araştırma verilerinin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Normallik analizi yapılmış ve verilerin %5 anlamlılık düzeyinde normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Böylelikle parametrik testlerin yapılması uygun görülmüştür. Araştırmadan elde edilen veriler normal dağılım gösterdiğinden, bağlanma stillerinin sosyal beceri düzeyi ve oyun davranışı ile ilişkili olup olmadığını incelemek amacıyla Pearson korelasyon analizi yapılmıştır. Ardından sosyal beceri düzeyi ve oyun davranışlarının okul öncesinde eğitim gören çocukların özelliklerine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla iki kategorili değişkenler için bağımsız örneklem t testi ve üç ve daha fazla kategorili değişkenler için tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Bu analizlerde anlamlılık derecesi 0,05 olarak belirlenmiş ve anlamlı bir farklılık bulunduğu,

bulunan farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek amacıyla varyansların homojenliğine bakılarak Post-hoc testleri kullanılmıştır.

Geçerlik Güvenirlik Analizi Sonuçları

Okul öncesi eğitim gören çocukların sosyal beceri düzeyini ölçmek amacıyla kullanılan ölçeğe verilen yanıtların güvenilirliği test edilmiş ve güvenilirlik analizi sonuçları Çizelge 4.13'te verilmiştir.

Tablo.1.

Sosyal Beceri Düzeyi Güvenirlik Analizi Sonuçları

Cronbach Alpha Değeri	Madde Sayısı
,965	62

Tablo 1 de görüldüğü üzere 62 ifadeden oluşan sosyal beceri ölçeğinin güvenilirliği test edilmiş ve Cronbach Alpha değeri ,965 olarak bulunmuştur. Bu bulguya göre ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğu sonucuna varılmıştır; $0,80 \leq \alpha < 1,00$. Bulunan değer Avcıoğlu'nun (2007) "Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması" isimli araştırmasında bulunduğu değere oldukça yakın olduğu görülmüştür.

Okul öncesi eğitim gören çocukların sosyal beceri düzeyini ölçmek amacıyla kullanılan ölçeğin geçerliliği test edilmiş ve geçerlilik analizi sonuçları Çizelge 4.14'te verilmiştir.

Tablo 2.

Sosyal Beceri Düzeyi Geçerlilik Analizi Sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin Örnekleme Yeterliliğinin Ölçümü.			,536
Bartlett'in Testi	Küresellik	Yaklaşık Ki-Kare	7232,779
		df	1891
		Sig.	,000

Tablo 2 görüldüğü gibi Kaiser-Meyer Olkin (KMO) değeri ,536 olarak bulunmuştur. Bu değer 0,5'den büyük olduğu için örneklem büyüklüğünün yeterli olduğu sonucuna varılmıştır. Ana kütlelinin bütünlüğünü test eden ve Bartlett tarafından geliştirilen küresellik (sphericity) testi sonucuna göre anlamlılık düzeyi değeri ,000 olarak bulunmuştur. Bu değer %5 hata payından daha küçük olduğu için Bartlett Küresellik testi anlamlı bulunmuştur; Ki-Kare Değeri = 7232,779, $p = ,000 < ,05$.

Okul öncesi eğitim gören çocukların oyun davranışlarını ölçmek amacıyla kullanılan ölçeğe verilen yanıtların güvenilirliği test edilmiş ve güvenilirlik analizi sonuçları Tablo3'te verilmiştir.

Tablo 3.*Oyun Davranışı Güvenilirlik Analizi Sonuçları*

Cronbach Alpha Değeri	Madde Sayısı
,682	21

Tablo 3'te görüldüğü üzere 21 ifadeden oluşan oyun davranışı ölçeğinin güvenilirliği test edilmiş ve Cronbach Alpha değeri ,682 olarak bulunmuştur. Bu bulguya göre ölçeğin güvenilir olduğu sonucuna varılmıştır; $0,60 \leq \alpha < 0,80$.

Okul öncesi eğitim gören çocukların oyun davranışlarını ölçmek amacıyla kullanılan ölçeğin geçerliliği test edilmiş ve geçerlilik analizi sonuçları Çizelge 4.19'da verilmiştir.

Tablo 4.*Oyun Davranışı Geçerlilik Analizi Sonuçları*

Kaiser-Meyer-Olkin Örnekleme Yeterliliğinin Ölçümü.		,765
Bartlett'in Küresellik Testi	Yaklaşık Ki-Kare	2168,251
	Df	210
	Sig.	,000

Tablo 4'te görüldüğü gibi Kaiser-Meyer Olkin (KMO) değeri ,765 olarak bulunmuştur. Bu değer 0,5'den büyük olduğu için örneklem büyüklüğünün yeterli olduğu sonucuna varılmıştır. Bartlett küresellik (sphericity) testi sonucuna göre anlamlılık düzeyi değeri ,000 olarak bulunmuştur. Buna göre elde edilen verilerden anlamlı sonuçlar bulunacağı görülmektedir; Ki-Kare Değeri = 2168,251, $p = ,000 < ,05$.

Korelasyon Analizi Sonuçları

Okul öncesi eğitim gören 4-6 yaş grubu çocukların bağlanma stilleri ile sosyal beceri düzeyi ve oyun davranışı arasında ilişki olup olmadığını incelemek amacıyla yapılan korelasyon analizi sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5.*İlişkin Korelasyon Analizi Sonuçları*

	Bağlanma Stilleri	Sosyal Beceri Düzeyi	Oyun Davranışı
Bağlanma Stilleri	1		
Sosyal Beceri Düzeyi	,372**	1	
Oyun Davranışı	,245*	,252*	1

** Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır. (2 kuyruklu)

* Korelasyon 0.05 düzeyinde anlamlıdır. (2 kuyruklu)

Yapılan korelasyon analizi sonuçları incelendiğinde; okul öncesi eğitim gören 4-6 yaş grubu çocukların bağlanma stilleri ile sosyal beceri düzeyi ve oyun davranışı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur; $r = ,372$ ve $,245$, $p < ,01$, $p < ,05$. Sosyal beceri düzeyi ve oyun davranışı arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiş olup, sosyal beceri düzeyleri gelişen çocuklarının oyun davranışlarının arttığı benzer şekilde oyun davranışı gelişen çocukların da sosyal

beceri düzeylerinin arttığı söylenebilir. Analiz sonuçlarına göre hipotezlerin hepsi kabul edilmiştir.

Korelasyon analizinin doğruluğunu ispatlamak amacıyla regresyon analizi yapılmıştır. Regresyon analizi sonuçlarına göre bağlanma stillerinin sosyal beceri düzeyi üzerinde anlamlı ve pozitif bir etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır $p < ,01$. Benzer şekilde bağlanma stillerinin oyun davranışı üzerindeki etkisine bakıldığında bu modelin de istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir.

Elde edilen bu sonuçla ilgili literatür incelendiğinde ulaşılan araştırma sonuçları şu şekildedir. Seven (2006), örneklemini altı yaş grubu çocukların oluşturduğu araştırmada bağlanma güvenliğiyle sosyal beceriler arasında anlamlı ilişkiler olduğunu tespit etmiştir.

Deniz ve arkadaşları (2005), üniversite öğrencilerinin sosyal beceri ve yalnızlık düzeylerinin bağlanma stilleri açısından incelenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgularda güvenli bağlanma stiline sosyal beceriler açısından, duyuşsal anlatımcılık ve sosyal duyarlılık üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bağlanma stillerinin sosyal beceriler üzerinde anlamlı etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Cohn (1990) ise 6 yaşındaki çocukların bağlanma biçimleri ile akran sosyal yeterliliği arasındaki ilişkiyi incelediği araştırma sonucunda, güvensiz bağlanan erkek çocuklarının akranları ve öğretmenleri tarafından daha az sevildikleri, akranlarına karşı daha saldırgan davrandıkları ve daha çok problem davranışlara sahip oldukları görülmüştür. Bunların yanı sıra yapılan araştırmalarda, annelerine güvenli bağlanan çocukların güvensiz bağlanan çocuklara göre akranları, ebeveynleri ve diğer yetişkinlerle daha olumlu ilişkiler kurdukları, sosyal uyum ve yetkinliklerinin daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. (Barone ve Lionetti, 2012; Belsky ve Cassidy, 1994; Coleman, 2003; Colman ve Thompson, 2002).

SONUÇ

Araştırmada okul öncesinde eğitim gören çocukların yaş, cinsiyet, kardeş sayısı, doğuş sırası, anne-baba yaşı, anne-baba öğrenim durumu, anne-baba mesleği, aile yapısı gibi özellikleri frekans analizi ile incelenmiştir. Analiz sonuçlarına göre çocukların; %12'si 48-54 ay aralığında, %17'si 54-60 ay aralığında, %33'ü 33'ünün 60-66 ay aralığında ve %38'i 66-72 ay aralığındadır; %51'i kız ve %49'u erkektir; %32'si tek çocuk, %60'ı iki kardeş ve %8'i üç kardeş; %55'i ilk çocuk, %36'sı son çocuk ve %9'u ortanca çocuktur.

Çocukların annelerinin; %5'i 25 yaş altı, %9'u 26-29 yaş aralığında, %32'si 30-34 yaş aralığında, %36'sı 35-39 yaş aralığında ve %18'i 40-45 yaş aralığında; %8'i ilkökul mezunu, %10'u ortaokul mezunu, %20'si lise mezunu ve %62'si üniversite mezunu; %25'i çalışmamakta, %14'ü işçi olarak, %31'i memur olarak, %15'i serbest meslekte ve %15'i diğer mesleklerde çalışmaktadır. Çocukların babalarının; %28'i 30-34 yaş aralığında, %35'i 35-39 yaş aralığında, %31'i 40-45 yaş aralığında ve %6'sı 46 yaş ve üstü; %6'sı ilkökul mezunu, %9'u ortaokul mezunu, %32'si lise mezunu ve %53'ü üniversite mezunu; %3'ü çalışmamakta, %2'si emekli, %21'i işçi olarak, %31'i memur olarak, %28'i serbest meslekte ve %15'i diğer mesleklerde çalışmaktadır. Ailelerin %86'sı anne-baba ve çocuklardan oluşan çekirdek aile, %5'i büyük anne-baba, hala,

teyze, dayı vb., anne-baba ve çocuklardan oluşan geniş aile ve %9'u anne-babanın ayrı olduğu parçalanmış aile yapısındadır. Çocukların %60'ı güvenli bağlanma ve %40'ı güvensiz bağlanma stilindedir.

Sosyal beceri düzeyi ve oyun davranışı ölçekleri yardımıyla toplanan verilerin güvenilirliği test edilmiş ve Cronbach Alpha değerleri sırasıyla ,965 ve ,682 olarak bulunmuştur. Bu değerler ölçeklerin oldukça güvenilir olduğunu göstermiştir. Ardından ölçeklerden elde edilen verilerin geçerliliği test edilmiş ve KMO değerleri sırasıyla ,536 ve ,765 olarak bulunmuştur. Test sonuçlarına göre verilerden anlamlı sonuçlar bulunacağı görülmüştür.

Araştırmada sosyal beceri düzeyi ve oyun davranışına ait ifadeler betimsel olarak incelenmiştir. Sosyal beceri düzeyine ilişkin analiz sonuçlarından; kendini kontrol etme becerilerinin düşük olduğu ve görevleri tamamlama becerilerinin ise diğer becerilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Oyun davranışına ilişkin analiz sonuçlarından ise; çocukların oyun sırasında diğer çocukları izlemedikleri ve yalnız olmadıkları yani sessiz davranışın düşük, sosyal oyun düzeylerinin ise yüksek olduğu görülmüştür.

Okul öncesi 4-6 yaş grubu çocukların bağlanma stilleri ile sosyal beceri düzeyi ve oyun davranışı arasında ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla korelasyon analizi yapılmıştır. Analiz sonuçlarından çocukların bağlanma stilleri ile sosyal beceri düzeyi ve oyun davranışı arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuştur. Yapılan regresyon analizinden bağlanma stillerinin sosyal beceri düzeyi ve oyun davranışı üzerinde anlamlı ve pozitif bir etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bulunan sonuçlar karşılaştırıldığında sonuçların birbirini desteklediği görülmüştür.

Son olarak sosyal beceri düzeyi, oyun davranışları ve bağlanma stillerinin okul öncesinde eğitim gören çocukların yaş, cinsiyet, kardeş sayısı, doğuş sırası, anne-baba yaşı, anne-baba öğrenim durumu, anne-baba mesleği, aile yapısı gibi özelliklerine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Analiz sonuçlarından; okul öncesi eğitim gören çocukların sosyal beceri düzeylerinin cinsiyetlerine, annelerinin mesleklerine ve bağlanma stillerine göre değiştiği ve oyun davranışlarının çocukların bağlanma stillerine göre değiştiği görülmüştür. Bağlanma stillerinin ise çocukların annelerinin ve babalarının yaşlarına, annelerinin öğrenim durumlarına ve mesleklerine göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

KAYNAKLAR

- Ainsworth, M. D. (1969). Object relations, dependency and attachment: A theoretical review of infant-mother relationships. *Child Development*(40), 969-1025.
- Ainsworth, M. D., Blehar, M. C., Waters, E., & Wall, S. (1978). Patterns of attachment. *American Psychologist*, 8(49), 332-329.
- Avcıoğlu, H. (2007). Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeğinin (4-6 yaş) Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 87-101.
- Bacanlı, H. (2014). *Sosyal Beceri Eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Barone, L. ve Lionetti, F. (2012). Attachment and emotional understanding: a study on late-adopted preschoolers and their parents. *Child: care, health and development*, 38(5), 690-696.
- Belsky, J. ve Cassidy, J. (1994). "Attachment: theory and evidence", M. Rutter ve D. Hay (Edt). *Development Through Life: A Handbook for Clinicians*, 373-402. Oxford: Blackwell.

- Bowlby, J. (1980). *Attachmentandloss: Vol. 3. Sadnessanddepression*. New York: Basic Books.
- Bowlby, J. (2012). *Bağlanma: bağlanma ve kaybetme 1*. (T. V. Soylu, Çev.) İstanbul: Pinhan Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Atif İndeksi.
- Coleman, P. K. (2003). Perceptions of parent-child attachment, social self-efficacy, and peer relationships in middle childhood. *Infant and Child Development*, 12(4), 351-368.
- Colman, R. A. ve Thompson, R. A. (2002). Attachment security and the problem-solving behaviors of mothers and children. *Merrill-Palmer Quarterly*, 48(4), 337-359.
- Çalışandemir, F. (2014). Oyun ve Özellikleri. H. G. Ogelman içinde, *Yaşamın İlk Yıllarında Oyun: Oyuna Çok Yönlü Bakış* (s. 1-15). Ankara: Pegem Akademi.
- Deniz, M. E., Hamarta, E., & Arı, R. (2005). "An Investigation Of Social Skills And Loneliness Levels of University Students With Respect to Their Attachment Styles In A Sample Of Turkish Students". *SocialBehaviorandPersonality*, 33 (1), 19-32.
- Ekici, F. (2015). "Okul Öncesi Eğitime Devam Eden Çocukların Sosyal Becerileri İle Aile Özellikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 7,(02).
- Hazan, C., & Shaver, P. (1994). Attachment as an organizational framework for research on close relationships. *Psychological Inquiry*, 3(5), 1-22.
- Karasar, N. (1995). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar-ilkeler-teknikler*. İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım.
- Seven, S. (2006). *6 Yaş Çocuklarının Sosyal Beceri Düzeyleri İle Bağlanma Durumları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*, Gazi Üniversitesi, Doktora Tezi, Ankara.
- Shaffer, D. R. (2008). *Social and personality development*, Cengage Learning. USA: Wadsworth.
- Yüksel, G. (1999). Sosyal Beceri Eğitiminin Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeylerine Etkisi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 37-47.